

A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA JOGALANYISÁGÁNAK SZABÁLYOZÁSI KÉRDÉSEI

KORBA SZABOLCS (ELTE IK)

NVA 2021 – NEMZETVÉDELEM, NEMZETBIZTONSÁG ALPROGRAM

„MESTERSÉGES INTELLIGENCIA: ESZKÖZ VAGY TÁRS PÉNZÜGYEINK INTÉZÉSÉBEN?”

PÉNZÜGYI DIGITÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK ÉS A MESTERSÉGES INTELLIGENCIA SZAKMAI WORKSHOP

HELYSZÍN.: ELTE IK CLC AKADÉMIAI-IPARI EGYÜTTMŰKÖDÉSI KÖZPONT, BUDAPEST 11. KERÜLET BOGDÁNFY ÚT 10/A

IDŐPONT: 2024. ÁPRILIS 12.

NATIONAL RESEARCH, DEVELOPMENT
AND INNOVATION OFFICE
HUNGARY

PROGRAM
FINANCED FROM
THE NRDI FUND

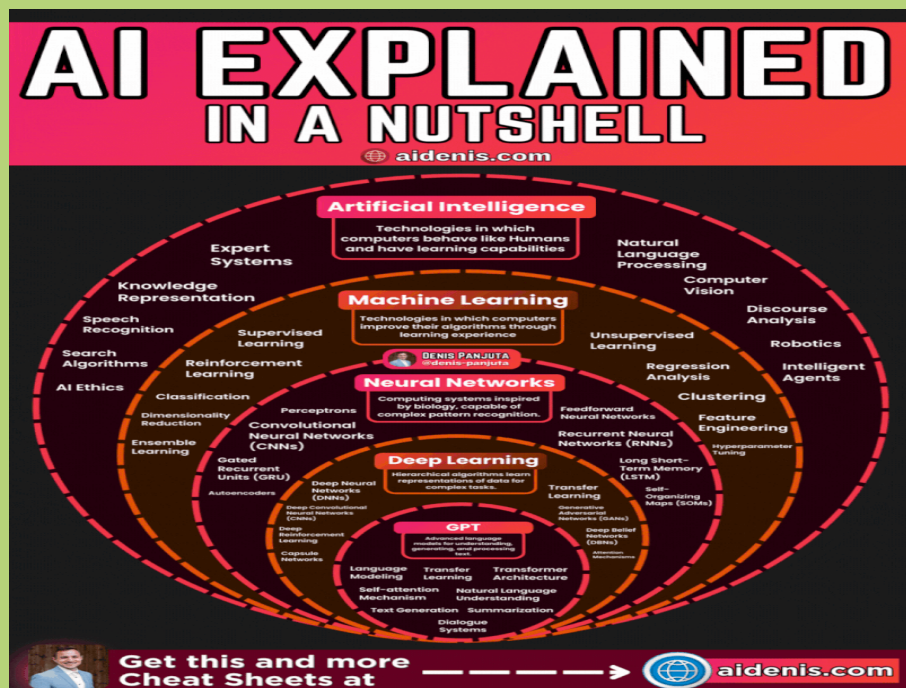
A mesterséges intelligencia

- az ember tevékenységét megkönnyítő **eszköz, jogtárgy** (így a dolgokhoz közelítő szabályozást igényel), vagy
- az ember **jogalanykénti, személyiségi jogainak** szabályozásához igazodó megközelítést igényel.

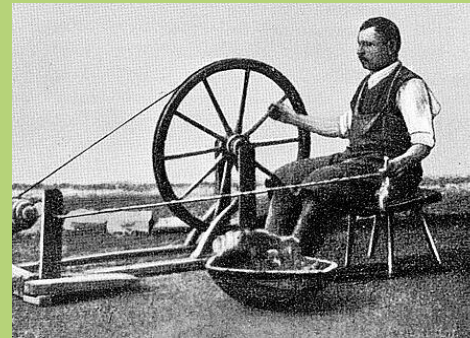
A mesterséges intelligencia jogalanyiségának szabályozási kérdései
ALAPVETÉSEK

- Az MI az ember által létrehozott algoritmus (vagy azok rendszere), amely nagy mennyiségű, rendszerezett, csoportosított adattömegben képes előre meghatározott mintákat rendkívül gyorsan megkeresni és ezen minták alapján döntést hozni.
- Az előadás fókusza jogi jellegű, azon belül elsősorban magánjogi és jogalanyiség megközelítésű
- A mesterséges intelligencia nem elsősorban humanoid robotot jelent

A mesterséges intelligencia jogalanyiségének szabályozási kérdései
HUMANIZÁLÁS

Szeretünk humanizálni:

NATIONAL RESEARCH, DEVELOPMENT
AND INNOVATION OFFICE
HUNGARY

PROGRAM
FINANCED FROM
THE NRDI FUND

A mesterséges intelligencia jogalanyiségének szabályozási kérdései
EMBERKÖZPONTÚ MEGKÖZELÍTÉS

- **Cél:** az egyes emberek és az emberi közösség jóléte, az emberi méltóság és a demokratikus társadalmi rend alapértékeinek tiszteletben tartása
- **Eszköz:** az egyes jogágak és ezeken belül az egyes jogterületek szerteágazó, de egymással szoros kapcsolata
- **Fókusz:** magánjog (természetes és jogi személy, jogképesség, cselekvőképesség, vétőképesség, felelősség, - családjog), kitekintéssel a közjogra (állampolgárság, választójog)
- A mesterséges intelligencia az ember által meghatározott célra létrehozott, az ember által irányított eszköz, hasonlóan a tevékenységét segítő, bár kétségtelenül egyszerűbb más eszközökhöz (pl. gőzgép)

NATIONAL RESEARCH, DEVELOPMENT
AND INNOVATION OFFICE
HUNGARY

PROGRAM
FINANCED FROM
THE NRDI FUND

A mesterséges intelligencia jogalanyiségának szabályozási kérdései
JOGI ÉRTELEMBEN VETT SZEMÉLYEK

- **Az ember** (természetes személy)
 - jogi értelemben azért személy, mert jogképességgel rendelkezik, vagyis jogai és kötelezettségei lehetnek
 - jogügylet megkötéséhez cselekvőképesség is szükséges (érzelmi és értelmi intelligencia + nagykorúság)
- **A jogi személy** (jog által elismert jogképesség)
 - meglévő vagyontömegek (személy- és dologegyesülések) gazdasági viszonyainak kezelésére, elméleti alátámasztás
- **Elektronikus személyek???**
 - még nem léteznek
 - jogalanyiségük, piaci szerepük kétséges

A mesterséges intelligencia jogalanyiségének szabályozási kérdései
GYAKORLATI MEGVALÓSULÁSOK ÉS PROBLÉMÁI

- **Általános problémák:**

- ember alkotta, aktivált, kikapcsolható, algoritmizált
- önálló döntéshozatal, fekete doboz hatás, létrehozó akaratával ellentétes döntés lehetősége
- fizikai körülményei, szükségletei, prioritásai nem azonosak az emberével

- **Szaúd-Arábia** (Sophia állampolgársága)
- **Japán** (Mirai letelepedési engedélye)
- **Oroszország** („Grishin-törvény”)
- **Európai Parlament** (Delvaux jelentéstervezet) (2015/2103(INL))
-> EGSZB saját kezdeményezésű vélemény (2017/C 288/01)

NATIONAL RESEARCH, DEVELOPMENT
AND INNOVATION OFFICE
HUNGARY

PROGRAM
FINANCED FROM
THE NRDI FUND

A JOGALANYISÁG MÍTOSZA

Szükséges-e

- **A jogalanyiség** (Savigny) „*a joggal való bírás képessége*” (Austin), a személyeknek **jogok és kötelezettségek** alanyainak, vagyis jogalanyoknak kell lenniük, mind saját jogaik érvényesítésekor, mind az ellenük érvényesített kötelezettségek teljesítésekor jogalanyként kell eljárniuk (jogi értelemben jogképesség, cselekvőképesség, vétőképesség, felelősség)
- A jogalany saját jogosultságának gyakorlása következményeiért **saját felelősséggel** tartozik. „... *a gépek valamiféle jogalanyisággal való felruházása igazából a gyártók és tulajdonos érdekeit szolgálja: a polgári jogképesség garantálásának modelljével kockázatot kívánnak minimalizálni, egy kiskaput teremtve a robotok gyártóinak és tulajdonosainak arra, hogy kikerüljék a jogi felelősségre vonást.*”

NATIONAL RESEARCH, DEVELOPMENT
AND INNOVATION OFFICE
HUNGARY

PROGRAM
FINANCED FROM
THE NRDI FUND

A mesterséges intelligencia jogalanyiségének szabályozási kérdései
FELELŐSSÉGI KÉRDÉSEK

1. A diszruptív technológiák megjelenésével új, minőségében a több ezer évestől eltérő károkozási lehetőségek jelentek meg, amelyeket a társadalom és részeként a jog a hagyományos eszközökkel próbál kezelni (túldimenzionált tájékoztatási kötelezettségek, előíró-számonkérő szabályozás, utólagos, egyedi felelősség, nagylétszámú, központosított hatósági felügyelet, stb.).

NATIONAL RESEARCH, DEVELOPMENT
AND INNOVATION OFFICE
HUNGARY

PROGRAM
FINANCED FROM
THE NRDI FUND

A mesterséges intelligencia jogalanyiségének szabályozási kérdései
FELELŐSÉGI KÉRDÉSEK

2. Nemcsak a diszruptív technológiákat kell szabályozni, hanem a diszruptív technológiákkal is (fúziók, konvergenciák, nyílt, interoperábilis és a több felhőből álló rendszerek, racionalizált ökoszisztéma)
 3. Kármegelőzés beépített fogyasztóvédelemmel
 4. Hatósági felügyelet helyett szolgáltató, tanácsadó felügyelet erősítése
-
5. Regulatory sandboxok szélesebb körű, akár kötelező alkalmazása

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET, VÁROM A KÉRDÉSEKET

NATIONAL RESEARCH, DEVELOPMENT
AND INNOVATION OFFICE
HUNGARY

PROGRAM
FINANCED FROM
THE NRDI FUND